

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๔/ว ๕๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง แนวทางการออกเอกสารสิทธิให้ประชาชน

เรียน รอง-นรม., รัฐ - นร., กระทรวง กรม ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๔/ว(ร) ๑๓๕
ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๙, ที่ นร ๐๕๐๔/ว(อ) ๗๓๐๕ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๑๐๐/๑๖๗๖ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

ตามที่ได้ยื่นชั้น/แจ้งมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ เรื่อง
การมอบหมายผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลการแจกเอกสารสิทธิที่ดินทำกินเป็นราชจังหวัด มาเพื่อทราบ
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เสนอเรื่อง แนวทางการออกเอกสาร
สิทธิให้ประชาชน มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ ลงมติเห็นชอบ
ในหลักการตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ

จึงเรียนยื่นชั้นมา/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดแจ้งให้หน่วยงาน
ในสังกัดทราบต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรชัย ภูประเสริฐ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รักษาการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๕๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๒๗

โทรสาร ๐ ๒๒๕๐ ๙๐๖๕

www.cabinet.thai.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ ทส 0100/1276

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 ถนนพหลโยธิน ซอย 7 แขวงสามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

19 มิถุนายน 2549

เรื่อง แนวทางการออกเอกสารสิทธิให้ประชาชน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการออกเอกสารสิทธิให้ประชาชน จำนวน 70 เล่ม

เรื่องเดิม

ด้วยเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2548 นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดให้ประเทศไทยมีแผนประเทศที่แสดงขอบเขตที่ดินทุกประเภทที่ชัดเจน ไม่ทับซ้อน เพื่อแก้ไขปัญหาคัดแย้งเรื่องแนวเขตที่ดิน ไม่ว่าจะเป็นที่ดินของรัฐหรือที่ดินของเอกชน สำหรับการแจกเอกสารสิทธิจำเป็นต้องมีการกำหนดขอบเขตที่ดินให้ชัดเจน เนื่องจากมาตรฐานที่ผ่านมามีแตกต่างกัน จึงต้องปรับเป็นมาตรฐานเดียวกันคือในแผนที่มาตราส่วน 1:4000 ซึ่งหากมีการทับซ้อนกันต้องมีการทำข้อตกลง ปรับแนวเขตที่ดิน ไม่ซ้ำซ้อน

ข้อเท็จจริง

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวได้ผลเสร็จจนสามารถออกเอกสารสิทธิให้กับราษฎรได้ จึงเห็นควรมีบรรทัดฐานหลักการและวิธีการในการปฏิบัติ หากพื้นที่ใดมีสภาพปัญหาเฉพาะตัวที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นเห็นสมควรส่งให้คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติเป็นผู้พิจารณาเรื่องดังกล่าว และเนื่องจากสภาพความเป็นจริงของแต่ละจังหวัด มีพื้นที่กว้างขวางปัญหาที่ซับซ้อนและต้องการการตัดสินใจ นายกรัฐมนตรีจึงมอบหมายให้รัฐมนตรีแต่ละท่าน ได้แบ่งพื้นที่รับผิดชอบเป็นรายจังหวัดหรือหลายจังหวัดและมีคณะกรรมการทำหน้าที่เป็นเลขานุการในการปฏิบัติงานให้กับรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในพื้นที่นั้น

ข้อพิจารณา

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวข้างต้น เป็นไปอย่างเรียบร้อยรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรมำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาเห็นชอบในหลักการดังนี้

1. ขั้นตอนในการดำเนินการ

- 1.1 ที่ระคนีของทุกส่วนราชการให้เป็นมาตราส่วนเดียวกัน (1:4000)
- 1.2 ปรับปรุงแนวเขตที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานให้เป็นเส้นแนวเขตเดียว
- 1.3 ตรวจสอบแนวเขตในภูมิประเทศจริง (Ground Check)

1.4 ปรับปรุง...

กำหนดขึ้นใหม่

- 1.4 ปรับปรุงแก้ไขแผนที่ยกกฎกระทรวง พระราชกฤษฎีกา ให้ตรงกับเส้นแนวเขตที่
- 1.5 ดำเนินการออกเอกสารสิทธิประเภทต่างๆ ตามกฎหมายนั้น
- 1.6 การมอบเอกสารสิทธิ
2. แนวทางการออกเอกสารสิทธิให้ประชาชน มีข้อพิจารณาและการจัดลำดับความสำคัญ ดังนี้
 - 2.1 พื้นที่ที่ไม่มีความขัดแย้งเรื่องแนวเขตหรือแก้ไขข้อขัดแย้งจบสิ้นแล้วให้พิจารณาออกเอกสารสิทธิได้ ส่วนที่มีปัญหาเรื่องแนวเขตให้คณะกรรมการระดับอำเภอพิจารณาปรับปรุงแนวเขตร่วมกันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
 - 2.2 พิจารณาการออกเอกสารสิทธิให้กับราษฎรที่จดทะเบียนปัญหาสังคมและความยากจนในประเภทปัญหาเรื่องที่ดินทำกินเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะผู้ไม่มีที่ดินทำกิน
 - 2.3 การจัดพื้นที่ให้ราษฎรต้องคำนึงถึง
 - 2.3.1 อรรถของราษฎรผู้นั้นที่ก ำ นในปัจจุบันและประเภทการประกอบอาชีพ
 - 2.3.2 จำนวนสมาชิกในครัว วมที่เป็นกำลังการผลิต
 - 2.3.3 สภาพที่ตั้งของที่ดินตามลักษณะภูมิประเทศ
 - 2.4 เจ้าของที่ดินที่ครอบครองที่ดิน ไร่จำนวนมากแต่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มพื้นที่จะต้องให้มีการเจรจาเพื่อให้ราษฎรอื่นเช่าใช้ประโยชน์
 - 2.5 กรณีที่ดินเป็นเขตป่าต้นน้ำ พื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง พื้นที่เกี่ยวกับธรรมชาติ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดประชุมเพื่อลดผลกระทบและแก้ปัญหาให้มีข้อยุติ แล้วจึงพิจารณาออกเอกสารสิทธิให้ราษฎร
 - 2.6 หากการครอบครองที่ดินประกอบด้วยส่วนที่ถูกกฎหมายและไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ยังไม่มียเอกสาร สิทธิก็ให้เจรจาในส่วนที่ไม่ถูกต้องคืนกับรัฐ และออกเอกสารสิทธิในส่วนที่ถูกต้องภายหลังการพิสูจน์สิทธิแล้ว
 - 2.7 รูปแบบเอกสารสิทธิ ในอนาคตข้างหน้าอาจจะใช้ชื่อเดียวกันแต่มีรายละเอียดของการใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว
3. มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ ดังนี้
 - 3.1 ทุกส่วนราชการต้องให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกประสานงานหากมีส่วนที่เกี่ยวข้อง แม้ไม่มีหน้าที่โดยตรง
 - 3.2 คณะกรรมการจัดที่ดินแก่ชาวนา เป็นศูนย์กลางในการแก้ปัญหา กรณีระดับพื้นที่หาข้อยุติไม่ได้ ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 20 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

3.3 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดทำเขตการใช้ที่ดินเพื่อเป็นแนวทางการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่กับการแจกเอกสารสิทธิ

3.4 แต่งตั้งคณะกรรมการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

3.4.1 ระดับชาติ นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ

3.4.2 ระดับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ โดยมีรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้กำกับดูแลให้เกิดผลสัมฤทธิ์

3.4.3 ระดับอำเภอ นายอำเภอเป็นประธานคณะกรรมการ
ทั้งนี้คณะกรรมการจะได้รับการแต่งตั้งภายหลังจากที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบในหลักการดังกล่าวข้างต้นแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายองุนิฐ ฉิระพงษ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ประธานกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ

สำนักงานรัฐมนตรี

โทร. 02-2788534

โทรสาร 02-2788533

แนวทางการออกเอกสารสิทธิให้ประชาชน

• บทนำ

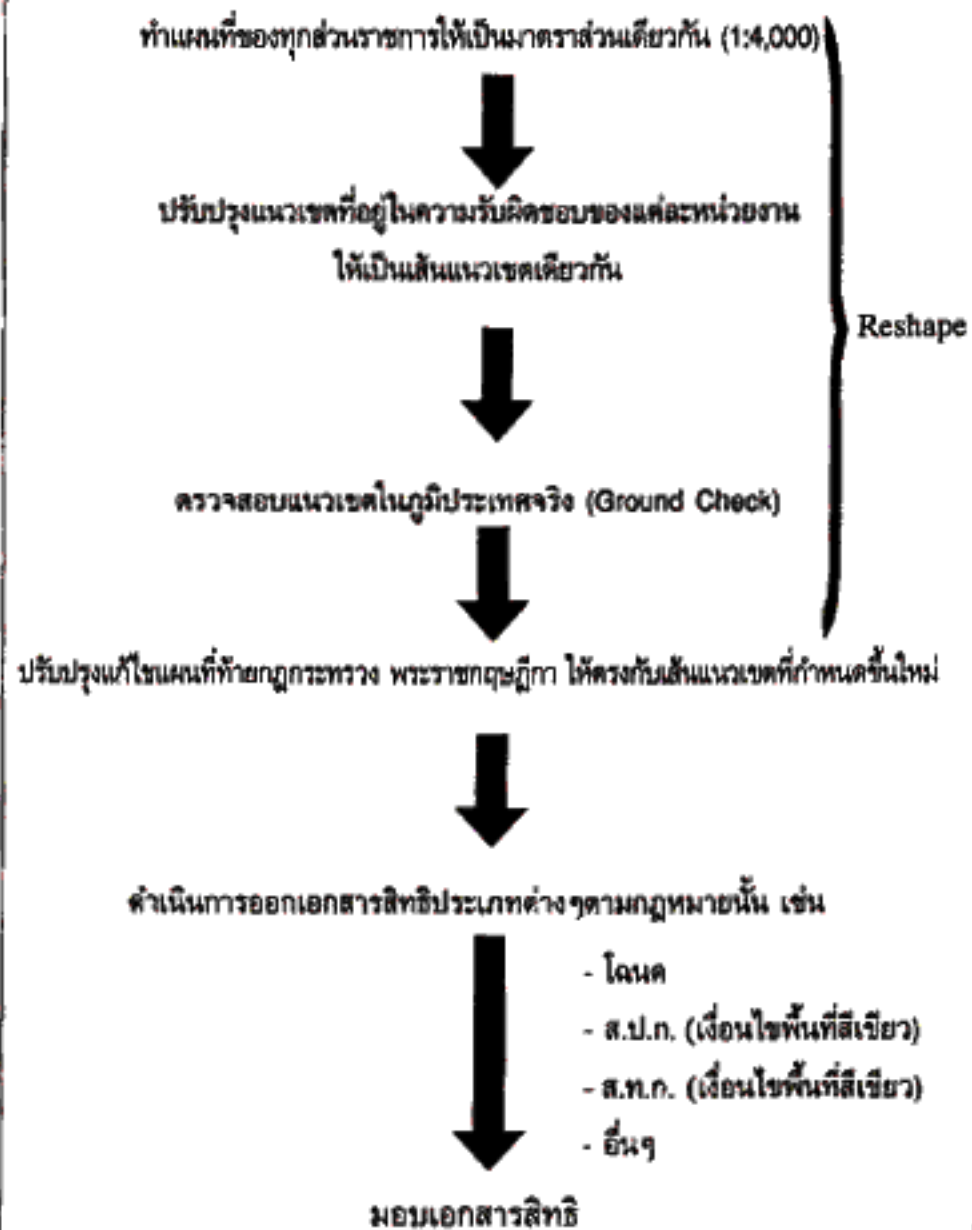
หลักการและเหตุผล

เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2548 นายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดให้ประเทศไทยมีแผนที่ประเทศที่แสดงขอบเขตที่ดินทุกประเภทที่ชัดเจน ไม่ทับซ้อน เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งเรื่องแนวเขตที่ดิน ไม่ว่าจะเป็นที่ดินของรัฐหรือที่ดินของเอกชน สำหรับการแจกเอกสารสิทธิจำเป็นต้องมีการจำแนกขอบเขตให้ชัดเจนเนื่องจากมาตรฐาน ที่ผ่านมามีแตกต่างกันต้องปรับเป็นมาตรฐานเดียวกัน 1:4,000 หากมีการทับซ้อนกันต้องมีการทำข้อตกลงปรับแนวเขตที่ดินไม่ให้ซ้ำซ้อน

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวได้แล้วเสร็จจนสามารถออกเอกสารสิทธิให้กับราษฎรได้ จึงควรมีบรรทัดฐานหลักการและวิธีการในการปฏิบัติ หากพื้นที่ใดมีสภาพปัญหาเฉพาะตัวที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ก็เห็นสมควรส่งให้คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติเป็นผู้พิจารณาเรื่องดังกล่าว

แต่เนื่องจากสภาพความเป็นจริงของแต่ละจังหวัด มีพื้นที่กว้างขวาง ปัญหาที่ซับซ้อนและต้องการการตัดสินใจ จึงเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมอบหมายให้รัฐมนตรีแต่ละท่านได้แบ่งพื้นที่รับผิดชอบเป็นรายจังหวัดหรือหลายจังหวัด และมีคณะกรรมการทำหน้าที่เป็นเลขานุการในการปฏิบัติงานให้กับรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในพื้นที่นั้นๆ

ขั้นตอนการดำเนินการ

ข้อพิจารณาของการจัดลำดับความสำคัญ

1. พื้นที่ที่ไม่มีความชัดเจนเรื่องแนวเขตหรือแก้ไขข้อขัดแย้งจบสิ้นแล้วให้พิจารณาออกเอกสารสิทธิได้ ส่วนที่มีปัญหาเรื่องแนวเขตให้คณะกรรมการระดับอำเภอพิจารณาปรับปรุงแนวเขตร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. พิจารณาการออกเอกสารสิทธิให้กับราษฎรที่จดทะเบียนปัญหาสังคมและความยากจนในประเภทปัญหาเรื่องที่ดินทำกินเป็นลำดับแรกโดยเฉพาะผู้ไม่มีที่ดินทำกิน
3. การจัดพื้นที่ให้ราษฎรต้องคำนึงถึง
 - 3.1 อาชีพของราษฎรผู้คนที่ทำกินในปัจจุบันและประสบการณ์การประกอบอาชีพ
 - 3.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นกำลังการผลิต
 - 3.3 สถานที่ตั้งของที่ดินตามลักษณะภูมิประเทศ
4. เจ้าของที่ดินที่ครอบครองที่ดินไว้จำนวนมากแต่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มพื้นที่จะต้องให้มีการเจรจาเพื่อให้ราษฎรอื่นเช่าใช้ประโยชน์
5. กรณีที่ดินเป็นเขตป่าต้นน้ำ พื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง พื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดประชุมเพื่อลดผลกระทบและแก้ปัญหาให้มีข้อยุติแล้วจึงพิจารณาออกเอกสารสิทธิให้ราษฎร
6. หากการครอบครองที่ดินประกอบด้วยส่วนที่ถูกกฎหมายและมีขอบด้วยกฎหมายแต่ยังไม่มีเอกสารสิทธิก็ให้เจรจาในส่วนที่ไม่ถูกต้องคืนกับรัฐและออกเอกสารสิทธิในส่วนที่ถูกต้องภายหลังการพิสูจน์สิทธิแล้ว
7. รูปแบบเอกสารสิทธิ ในอนาคตข้างหน้าอาจจะใช้ชื่อเดียวกันแต่มีรายละเอียดของการใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว

ผู้รับผิดชอบ

1. ทุกส่วนราชการต้องให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกประสานงานหากมีส่วนเกี่ยวข้อง แม้ไม่มีหน้าที่โดยตรง
2. คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ เป็นศูนย์กลางในการแก้ปัญหา กรณีระดับพื้นที่หาข้อยุติไม่ได้ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 20 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน
3. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำเขตการใช้ที่ดินเพื่อเป็นแนวทางการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่กับการแจกเอกสารสิทธิ
4. คณะกรรมการแบ่งออกเป็น 3 ระดับ
 - 4.1 ระดับชาติ นายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการ
 - 4.2 ระดับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานโดยมีรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้กำกับดูแลให้เกิดผลสัมฤทธิ์
 - 4.3 ระดับอำเภอ นายอำเภอเป็นประธานคณะทำงาน

ทั้งนี้ คณะกรรมการจะได้รับการแต่งตั้งภายหลังคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบในหลักการดังกล่าวข้างต้น